

mee 'associated conservation objectives'. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied zijn dus niet noodzakelijkerwijs hetzelfde als instandhoudingsdoelstellingen. Bepalende kenmerken houden onder meer verband met die instandhoudingsdoelstellingen, maar één-op-één gelijkstellen is dus kennelijk niet altijd helemaal juist...

Alhoewel, helemaal zeker weet je dat ook weer niet. De conclusie van de AG is slechts een advies aan het Europese Hof. Wel een belangrijk en zwaarwegend advies, maar we moeten dus toch nog afwachten wat het Hof binnenkort gaat zeggen. Onze eigen Raad van State heeft onlangs al voeging gevraagd van de zaak rond de A2-wegverbreding (Natura 2000-gebieden Vlijmens Ven, Moerputten en Bössche Broek, tracé Den Bosch-Eindhoven) met deze Ierse zaak. De Raad van State had een soortgelijke vraag en legt die nu ook bij wijze van zogenoemde pre-judiciële vraag om uitleg voor aan het Europese Hof.

'Poorly-drafted legislation'

De Advocaat-Generaal van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen noemt de habitattoets uit de Habitatrictlijn een 'staaltje niet al te fraaie wetgeving'. In zijn eigen taal klinkt het nog erger: 'this poorly-drafted piece of legislation'. Hij doet dat in zijn recente conclusie in de Ierse zaak van een rondweg bij Galway door een stuk Natura 2000. Het Ierse hooggerechtshof had aan de Europese rechter gevraagd of hier gesproken kon worden van aantasting van de natuurlijke kenmerken. Zo'n anderhalve hectare van het prioritaire habitatype kalkhoudende rotsen zou permanent verloren gaan.

De Advocaat-Generaal (juristen noemen deze hoogwaardigheidsbekleder kortweg: AG) vindt dit inderdaad 'aantasting' want onomkeerbaar: de bruikbare habitat is domweg weg. Maar hij laat in het midden of in andere gevallen bij habitatverlies er ook sprake van 'aantasting' is als je het weer kan terugbouwen. Tijdelijk habitatverlies is volgens hem geen probleem, maar ja, wat is tijdelijk? Dat weet hij ook niet en dat zegt hij ook eerlijk. Die vraag blijft dus open.

Ook gedeels open blijft de vraag wat nou precies bedoeld wordt met het criterium 'de natuurlijke kenmerken' uit de habitattoets. In het Engels staat er namelijk toch wat anders: *integrity of the site*. Dat lijkt veel ruimer. De AG gaat te rade bij de andere (in totaal negen!) authentieke EU-taalversies en komt uiteindelijk niet verder dan dat het gaat om 'de bepalende kenmerken van het betrokken gebied' en heeft het vervolgens over de daar-

Dat zal de definitieve uitspraak over wat nou precies aantasting van de *integrity of the site* is mogelijk weer verder vertragen. Meestal duurt een pre-judiciële vraag voorleggen (en beantwoord krijgen) zo'n anderhalf tot twee jaar. We zullen dus nog even moeten wachten alvorens dit staaltje van *poorly-drafted legislation* wordt uitgelegd.

Fred Kistenkas,
Wageningen UR

